

Nytårstale 1999

Af landsstyreformand Jonathan Motzfeldt

Kære landsmænd

Hjerteligt til lykke med det nye år – 1999. Det er i sig selv en lykke at opleve et nyt år som dette, der som bekendt er det sidste år i det 20. århundrede.

Jeg vil gerne takke jer alle, der i ord og i gerninger har bidraget til vort samfunds udvikling. Landsstyret følger tæt på vort samfunds udvikling og er vidende om og glad for, at så mange borgere passer deres arbejde på bedste vis og fører et liv fyldt med livskvalitet i kraft af, at de tager vare både på sig selv og på andre, som de er ansvarlige overfor. Og sådan skal det være. Det er vor forpligtelse – både overfor dem som var før os, overfor os selv, men også overfor dem, som kommer efter os. Vi ældre må på den bedste måde vise de yngre vejen til et godt samfund. Vort samfund skal ikke være statisk – tværtimod, vort samfund er i rivende udvikling – men på det personlige plan skal vi alle forvalte de stærke og fine egenskaber, vore forfædre har givet os i arv.

I dette arbejde, i dette fællesskab, er der nogen, der har mistet en af deres

kære i familien eller en nær kollega og arbejdskammerat. De døde får vi ikke tilbage, men vi savner dem – i hjemmene, på arbejdspladserne, ja, i vort fællesskab i øvrigt. Vi føler med alle jer, der står i en sådan situation, og vi føler os altid fattigere, når mennesker som Barselaj, Daniel, Hansinguaq og andre ikke mere er at finde i blandt os. Vi gemmer dem i vore hjerter i taknemmelighed over, at de har levet, og at vi kendte dem.

Vi er en lille, men aktiv befolkning under evig vandring mod nye horisonter. Vore forfædre har altid været et folk på vandring i dette store dejlige land – og sådan vil det fortsætte – vi er i dag stadigvæk et folk under vandring. For-

Jonathan Motzfeldt, der den 25. september 1998 kunne fejre sin 60 års fødselsdag, var landsstyreformand fra 1979 til 1991 og igen fra 1997, hvor han overtog landets overste post efter Lars Emil Johansen. Som det fremgår af nytårstalen har Jonathan Motzfeldt udskrevet valg til Landstinget, hvor man i marts 1999 for første gang i Grønland skal stemme som én stor valgkreds.

stået på den måde, at vi stopper og bygger vort hjem på de steder, hvor vi og vore børn føler os hjemme. Der indretter vi os. Der skaber vi rammerne omkring vort liv, vor tilværelse, vore familier, venner og bekendte. Der skaber vi et samfund, som vi mener, det er bedst for os selv og vor familie. Der tænker vi på arbejde, boliger, uddannelse, forskellige institutioner og aktiviteter, som vi kan lide at være med i og som giver os værdige livsvilkår.

Det er situationen i dagens Grønland. Fra gammel tid har vi samlet os omkring de erhvervsmæssige, kulturelle og nu i dag omkring økonomiske aktiviteter, og her er vi ikke anderledes end andre folkeslag – i det store såvel som i det små. Og da må vi erindre hinanden om, at vi alle skal fortsætte med at tage imod de andre, der kommer til os, uanset hvilke dele af landet eller riget de kommer fra. Sådan har vi gjort i mange år, og vi har klaret det godt. Mange af os kommer fra små bygder eller byer for at finde job og arbejde andre steder, og i de fleste tilfælde har vi selv bragt os i en valgsituation og derefter valgt, hvad vi mente, var rigtigt for os.

I det nye år skal vi fejre 20-års dagen for Hjemmestyrets indførelse i Grønland. Vi er mange, der husker dagen med stolthed og glæde som en af de smukkeste begivenheder i vor nyere historie.

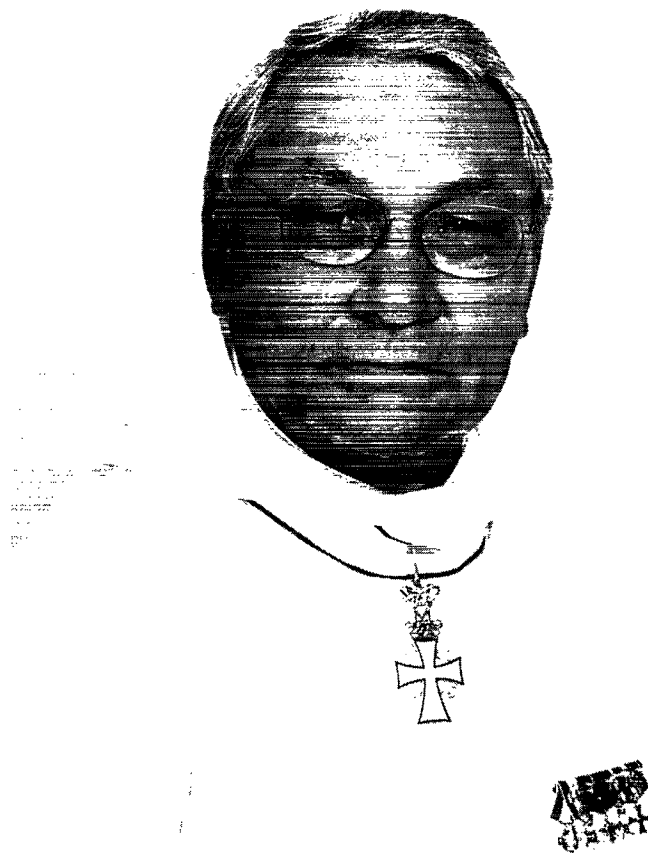
Vi har læst meget om revolutioner, krige og overfald, som har været nærmest uundgåelige og nødvendige begivenheder i folkernes kamp for selvbestemmelse. Der var altid helte og skurke i enhver revolution – læste vi.

For 20 år siden skete en fredelig revolution i dette dejlige land. Befolkningen bad politikerne – ved en klar flertalsbeslutning i en folkeafstemning – om at indføre et hjemmestyre i Grønland. Det var den opgave, vi politikere fik, og med et klart mandat fra folket har vi arbejdet videre, ligesom vi vil fortsætte arbejdet fremover, indtil folket selv bestemmer noget andet. Dette er et demokrati. Vi vil sammen med jer fejre begivenheden i hele Grønland.

Jeg skal ikke give tal i Hjemmestyrets karakterbog. Men det glæder mig at se, at en lille befolkning på knapt 50.000 mennesker, der lever på – ikke alene verdens største, men også den mest isfyldte og barske ø – er kommet ind i rækken af demokratiske lande i den frie verden. Uden at vende moderlandet Danmark ryggen, har vi provokeret til samarbejde omkring det mål at bringe Grønland ind i en moderne udvikling – og vi er på den rette vej. Det er sådan, vi ser på og forstår det rigsfællesskab, som meget aktuelt for tiden er til debat i en bredere kreds i Nordatlanten. I øvrigt kan jeg med glæde meddele, at det næste rigsmøde mellem statsministeren, lagmanden og mig afholdes her i Nuuk i begyndelsen af det nye år.

Da vi hørte, at FN har erklæret 1999 som de ældres år, så sagde jeg, at det var en meget god ide. Vi vil her i Grønland være med til at fejre dette år sammen med de ældre. Vi må tilpasse nogle af vore aktiviteter i det nye år sammen med de ældre – for de ældre.

Når jeg sammen med mine kollegaer ser på vor nuværende udvikling i alle afskygninger, både kulturelt, uddannelses-

og erhvervsmæssigt, politisk- og økonomisk, men også menneskeligt set – så er også de ældre med i denne udvikling.

Det var dem, som sammen med os, ønskede, at Grønland fik sit hjemmestyre, mens mange yngre agiterede mod et sådant skridt. De var klogere end mange andre. De ville have Grønland ind i en udvikling sammen med Danmark – de ville have Danmark som en medpart og ikke som en modpart, når forandringerne vælter ind over os. Nogen sagde til os – ja, Jonathan og I andre, vi skal nok hjælpe jer med at få et

hjemmestyre heroppe i det høje Nord, men det betyder ikke, at I skal isolere Grønland fra de andre – sagde de ældre.

De ældre vidste fra gammel tid, at alt har sin tid. Det tog f.eks. lang tid for dem at lære kajakkunsten fuldt ud. Det var en lang uddannelse for en rigtig kajakmand. Indtil for 50 år siden sendte man ikke en qajalukaq, kajaklærling som en kajakpost, nej, det skal være en, der har »papirerne i orden« i kajakkunsten.

Foruden at være de ældre har disse mennesker selv været med i opbygningen af det moderne Grønland. Det er

fangere, fiskere, udstedsbestyrere, kateketer, fabriksarbejdere, husmødre, peqatigiinniat, ja, foreningsaktiviteter i alle kategorier. De har haft overskud af kræfter til at dyrke deres menneskelige fællesskaber – de har også haft overskud til at overleve som mennesker. Midt i en kolossal udvikling – fra kajakkulturen til industrisamfundet – har de ældre overlevet Grønlands mest turbulente år. Og de har gjort det for, at vi andre skulle kunne overleve de næste generationer med de udfordringer, som vi nu for alvor rigtigt er i gang med. Det kræver mod og visdom af mennesker, der er trofaste overfor vort samfunds ve og vel.

Folket valgte med Hjemmestyrets indførelse et politisk samarbejde indenfor rammerne af Rigsfællesskabet. Men det grønlandske – danske fællesskab bygger også på et helt andet grundlag: Blodets bånd. Uanset om den politiske temperatur i forholdet mellem de to lande faldt til under nulpunktet, så ville der stadig være et meget varmt forhold mellem landene. 20% af befolkningen i Grønland kommer udefra – de fleste fra Danmark – og i Danmark bor et tilsvarende antal grønlændere. De fleste lever i blandede ægteskaber.

Kærligheden er en stærk kraft, og der er blevet dannet familier på tværs af sprog- og kulturforskelle. En række af vores unge har rod i både den grønlandske- og i den danske kultur. Og det kan være en fordel på mange måder, men det har også sin pris. Det er for eksempel ikke uden omkostninger at være grønlandsk i sit hjerte og ikke kunne tale sproget. Jeg ønsker, at vi kunne lære at

værdsætte og bruge hinandens stærke sider – til glæde og gavn for vort elskede land.

Vi nærmer os år 2000. Det bliver spændende og udfordrende, når vi om et år går ind i et nyt årtusinde. Vi har lagt et politisk fundament, som er under fortsat udvikling. Vi er godt på vej til at blive et veluddannet folk, der tør tage hånd om egen skæbne ved at overtage alle samfundsopgaver og løse dem på vores egen måde. Vi må fortsat give vor ungdom og resten af befolkningen mulighed for at se verden udenfor Grønland. Ungdommens aktiviteter, så som uddannelse, sport og idræt, er blot nogle af de måder denne sunde kontakt med omverdenen kan etableres på. Vi lever i en tidsalder, hvor et godt liv, god uddannelse og godt kendskab til både ens eget samfund og verden udenfor kan få alle til at kunne klare sig både i og udenfor Grønland. Lær et andet sprog end vort eget smukke sprog. At lære et andet sprog er et godt praktisk redskab, når man vil begå sig i verden. Det gælder også for vore dansksprogede venner. Brug også jeres enestående chance til at lære grønlandsk. Vi lærer sjældent et andet sprog perfekt, men at kunne bruge det i dagligdagen gør livet morsommere, og vi lærer hinanden bedre at kende og lærer hinandens måde at tænke på.

Her i vadestedet frem mod det ny årtusinde kan vi begynde at skimte en ny epoke for alle os, der lever i Arktis. Vi vil næste år hilse vore brødre og søstre i Nunavut velkommen blandt de områder i verden, der har fundet sig en hjemmestyreordning indenfor de eksisterende statsdannelser. Vi er bevidst om,

at vi har kunnet være til inspiration for befolkningen i Nunavut i denne proces, og vi kan af hele vort hjerte ønske dem til lykke med de fremskridt, de har nået.

Når vi ser os om i Arktis, kan vi med god samvittighed sige, at vi har et godt udgangspunkt for at skabe visionen om det menneskelige arktiske samfund i det 21. århundrede. Vi har vort sprog og vor kultur intakt. Vi har de demokratiske institutioner, der skal spille en central rolle i alle samfundslivets beslutninger, og vi har økonomiske udviklingsmuligheder. Vi har kort sagt noget at tilbyde.

På mødet i november i Oslo med de nordiske statsministre var alle enige om, at visionen for de nordiske lande er en bæredygtig udvikling, og jeg tror på, at vi fra Grønlands side kan yde vort bidrag til dette ved at starte diskussionen om, hvad en miljømæssig bæredygtig udvikling for det arktiske vil kræve af os fremover.

Vi har i det forløbne år taget de første skridt frem mod løsningen af en af de allerstørste udfordringer, vi har – nemlig uddannelse af vore borgere og ikke mindst børn og unge mennesker. Vi har fået en aftale med lærerne, som fastlægger de økonomiske rammer for de kommende år.

Men dette er kun et første skridt, for vi må erkende, at den verden vi lever i, i dag kræver et grundlæggende højere uddannelsesniveau, end vi tænkte os ved hjemmestyrets start.

Vi vil altid skulle hente meget af vor viden i landene omkring os. Det betyder måske, at vi må arbejde lidt hårdere og stille lidt skrapere krav til hinanden,

end man gør i de store sprogområder, men omvendt betyder det også, at vi altid vil have antennerne ude. På den måde kan vor situation vendes til at være en fordel.

Jeg tror på, at det kan blive nødvendigt i de kommende år med omprioriteringer – også økonomisk – hvis vi skal sikre den kvalitet i uddannelsen på alle niveauer.

Vi skal tage udfordringen op. Vi skal skabe det moderne arktiske samfund i pagt med naturen og med respekt for næsten. Vor afhængighed af havet og dets ressourcer er stadigvæk stort. Det blev bekræftet på den miljøkonference, som blev afviklet i efteråret. At passe og pleje vore ressourcer er en pligt, som alle heroppe må tage med i deres liv. Godt nok er vi – menneskene – i mindretal blandt levende væsner i og omkring vort land, men vi er også dem, der er farligst for vore omgivelser. Miljøspørgsmål må vi i fællesskab tage vare på i den kommende tid. Det bliver en af de grundlæggende problemstillinger i det moderne grønlandske samfund, som vi løbende må drøfte og justere. Vi må tage vore forholdsregler omkring bevarelsen af miljø i samarbejde med fisker- og fangerorganisationerne.

Uden at have et godt erhvervsliv kan intet samfund i verden overleve. Fisken kan være et usikkert investeringsgrundlag. Den kan komme i stimer i årevis, men så forsvinder den ligeså stille og roligt og påfører os dermed en ekstra økonomisk byrde. Torsken venter vi stadigvæk. Men på trods af dette synes vi, at vore selskaber – såvel de offentlige som de private – har levet op til at kunne

klare sig i konkurrencen. Og det er meget glædeligt. Vi ønsker dem fortsat god vind fremover. Vi støtter jeres anstrengelser.

I det nye år skal vi have landstingsvalg, og det er første gang, at vi skal opleve et valg til denne vigtige forsamling med Kalaallit Nunaat som én valgkreds. Vi kan have mange forskellige meninger herom. Men tanken om én valgkreds gør – efter min mening – vort lands meget spredte befolkning tættere og mere solidarisk end før. Vi skal nu finde den kvinde eller den mand i et parti eller i en politisk bevægelse – som vi har tillid til – til at repræsentere os i Kalaallit-Nunaats lovgivende forsamling. De nære ting omkring os løser vore kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser samt menighedsråd, men de landsdækkende opgaver må og skal løses i landstinget.

Derfor er denne nyhed i folkestyrets korte historie også en udfordring til det kommende landsting og til kommunalbestyrelserne samt til det kommende nye styre. Vi skal forme en samarbejdsform, der gør tingene mere praktisk, mere nærværende og finde en hurtigere vej til at få informationer ud til folket. Vi har tillid til, at dette arbejde kan klare af det nye landsting og landsstyre.

Jeg vil til slut sende mine varmeste hilsener til alle grønlændere, der opholder sig ude i verden. Nogen af jer opholder sig i udlandet på grund af sygdom, og det kan til tider være et savn, der er svært at bære. Men vi følger jer alle i vore tanker – I er i vore hjerter.

Jeg sender en særlig hilsen til Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kgl.

Højhed Prinsen. Vi glæder os over de varme følelser og stærke bånd, der er mellem Kongehuset og det grønlandske folk, hvilket også kommer til udtryk, når de kongelige besøger vort land.

En hilsen skal også gå til den danske regering, hvis positive holdninger til Grønland altid slår igennem, når vi drøfter Rigets fælles anliggender. Vi har i år haft besøg af en række danske ministre, og vore drøftelser har været udbytterige, selv om vi naturligvis ikke er enige om alle spørgsmål. Men grundlæggende er vi enige om fremtidens mål – enige om, hvordan vi fastholder og videreudvikler det velfungerende Rigsfællesskab.

Vore nordatlantiske naboer – Island og Færøerne – skal på denne dag også have en særlig hilsen med ønsket om et godt og lykkebringende nytår og med ønsket om, at vi kan fortsætte det gode og frugtbare samarbejde, vi har i Vestnorden.

Jeg sender de varmeste hilsener til alle borgere i Grønland og ønsker alle – såvel i en bygd, by eller i de ensomme fåreholdersteder – et godt nytår. Jeg er sikker på, at I alle med jeres børn, familie og venner går den nye tid i møde med fortrøstning på trods af den usikkerhed, som fremtiden også indeholder. Men vi ved allesammen, at vi skal forsætte hverdagen med alle de krav, den stiller til os. Det gælder i skole, hjem, kirke og på alle arbejdspladser. Alle yder deres bedste for os allesammen. Det siger vi også hjerteligt tak for.

Gud velsigne Jer og være med os allesammen.